

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**СОЦІАЛЬНО -ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра публічно - правових дисциплін**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для організації аудиторної та позааудиторної роботи**

**з навчальної дисципліни
« ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО»
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 081 Право**

Біла Церква
2022 р.

УДК: 342

Затверджено
Науково-методичною комісією Білоцерківського НАУ

Протокол № 5 від «02» лютого 2022 р.

Укладач: Малишко І.В., старший викладач кафедри публічно - правових дисциплін

Малишко І.В. Методичні вказівки для організації аудиторної та позааудиторної роботи з навчальної дисципліни «Інформаційне право» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право». – Біла Церква, 2022. – 41 с.

Методичні вказівки для організації аудиторної та позааудиторної роботи з навчальної дисципліни «Інформаційне право» призначені для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право». Метою вивчення навчальної дисципліни «Інформаційне право» є формування і розвиток професійної компетенції студентів у галузі інформаційного права, спрямованої на отримання необхідного обсягу теоретичних правових знань, набуття практичних навиків правознавства й правозастосування, оволодіння достатнім рівнем правової культури і правосвідомості для забезпечення прав, свобод та інтересів особи у інформаційно-правовій сфері. Структура публікації передбачає комплексний і диференційований підхід до вивчення здобувачами запропонованих тем самостійно та містить зміст, контент змістових модулів, письмові завдання, теми для есе, тестові завдання з навчальної дисципліни.

Рецензент: А.О. Пахомова, доцент, кандидат юридичних наук

зав. кафедри цивільно-правових дисциплін

А.О. Пахомова

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Мета і завдання навчальної дисципліни.....	5
Компетентності і результати навчання з дисципліни.....	7
Структура навчальної дисципліни.....	9
Контент змістових модулів	10
Завдання для практичної роботи до змістових модулів.....	16
Завдання для самостійної роботи	25
Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань.....	26
Орієнтовний перелік питань до заліку.....	31
Список рекомендованої літератури	34

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Інформаційне право є однією з дисциплін, яка вивчається студентами за спеціальністю 081 – «Право». Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в галузі права.

Актуальність вивчення навчальної дисципліни, і необхідність її вивчення визначається тим, що вона є правовим підґрунтям інформаційного суспільства XXI століття, яке сьогодні активно формується в рамках міжнародного співтовариства. Головні цілі та завдання курсу: надати комплекс знань про систему інформаційного права, його сутність, поняття та зміст; знати права та обов'язки учасників інформаційних відносин; вивчити інформацію як інтелектуальну власність, права людини і захист персональних даних, конфіденційну інформацію та державну таємницю; мати уявлення про особливості правового регулювання інформаційних відносин у сфері масової інформації, в бібліотечній та архівній справах; розглянути правові проблеми глобальної мережі Інтернет та державну політику і державне управління в інформаційній сфері; проаналізувати правове регулювання електронного документообігу в Україні.

Зміст самостійної роботи здобувача з дисципліни «Інформаційне право» визначається робочою програмою навчальної дисципліни, даними методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача. Самостійну роботу здобувача забезпечує система навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни «Інформаційне право»: підручники, навчальні та методичні посібники, конспект лекцій викладача, практикум, навчально-методичний комплекс дисципліни тощо. Самостійну роботу над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної навчальної дисципліни здобувачі можуть виконувати у бібліотеці закладу вищої освіти, комп'ютерних класах, а також в домашніх умовах. Самостійну роботу

здобувачів організовує викладач через систему домашніх завдань, виконання яких має оцінювати викладач, і ця оцінка має входити до семестрової оцінки здобувача.

Методичні матеріали передбачають можливість проведення самоконтролю з боку здобувача. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння слухачем в процесі самостійної та індивідуальної роботи, вноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

Методичні вказівки складаються зі вступу, де здобувачі ознайомлюються з основними відомостями про навчальну дисципліну «Інформаційне право», тем есе, тем для презентацій, письмових завдань, тестових завдань, вирішення яких має на меті формування необхідних навичок, що складають зміст правової компетентності майбутніх правників.

МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни: це врегульований нормативними актами комплекс суспільних відносин, об'єктом яких є інформація, у тому числі щодо доступу до інформації, захисту інформації, регулювання інформаційних відносин у сфері масової інформації, у сфері державної таємниці, комерційної таємниці та персональних даних тощо.

Метою навчальної дисципліни «Інформаційне право» є отримання комплексу знань про систему інформаційного права, його сутність, поняття, методи та зміст, а саме:

1. Сприяти засвоєнню фундаментальних знань щодо правовідносин інформаційного права, формуванню вмінь і навичок застосовувати здобуті знання у правозастосовчій практиці;
2. Проаналізувати підстави виникнення, зміни та припинення інформаційних правовідносин, способи забезпечення їх існування;

3. Формувати у студентів науковий світогляд, креативність, правниче мислення, правосвідомість, правничу культуру, моральні та інші якості фахівця.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Інформаційне право» є:

- сформувати у студентів теоретичні та практичні вміння для використання їх у своїй професійній діяльності;
- сприяти вихованню у студентів поважного ставлення до процесуального закону як важливого засобу захисту людини, її прав, свобод і законних інтересів, інтересів суспільства і держави;
- формування у студентів умінь самостійно аналізувати та оцінювати юридичну практику у сфері інформаційних правовідносин;
- розвиток у студентів правового мислення, вміння критично обмірковувати проблемні питання, висловлювати власну аргументовану думку;
- засвоїти сутність електронного врядування, його засади та концепцію електронного уряду;
- оволодіти технологією впровадження електронного врядування, в тому числі на основі інструментарію проектного менеджменту та управління процесами діяльності;
- набути навички та вміння самостійно аналізувати приклади та досвід застосування технологій електронного врядування, в тому числі віртуальну міську раду та портали надання послуг, електронні управлінські послуги, процеси формування думки та волевиявлень;
- уміти готувати та приймати рішення в умовах електронної демократії.
- засвоєння прецедентної практики Європейського Суду з прав людини та національних судів у сфері права на інформацію.

КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

Вивчення дисципліни знаходиться у контексті оволодіння наступними компетентностями відповідно до зазначених в освітній програмі за спеціальністю 081 – Право:

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3 Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 9 Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 7. Здатність застосовувати знання засад, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК 8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

СК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

СК 16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Очікувані результати навчання:

ПРН2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.

ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

ПРН 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

ПРН 7. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.

ПРН 8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

ПРН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

ПРН 13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.

ПРН 17. Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.

ПРН18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.

ПРН 19. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.

ПРН 20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усьог о	у тому числі				
л		п	лб	Ін д	ср с	л		п	лб	інд	срс	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
Тема 1.	8	2	2			4	14					8
Тема 2.	8	2	2			4	12					8
Тема 3.	9	2	2			5	16	2	2			8
Тема 4.	9	2	2			5	14					8
Тема 5.	9	2	2			5	14	2				7
Тема 6.	8	2	2			4						7
Тема 7.	9	2	2			5						8
Разом модуль 1	60	14	14			32	74	4	2			54
Змістовий модуль 2.												
Тема 8.	9	2	2			5	12					7
Тема 9.	9	2	2			5	12	2				8
Тема 10.	9	2	2			5	10					8
Тема 11.	9	2	2			5	12		2			7
Тема 12.	9	2	2			5		2				8
Тема 13.	8	2	2			4			2			7
Тема 14.	7	2	2			3						7
Разом модуль 2	60	14	14			32	34	4				52
Усього годин	120	28	28			64	120	8	6			106

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, лб – лабораторно-практичні заняття; інд – індивідуальні завдання, СРС – самостійна робота здобувача вищої освіти.

КОНТЕНТ ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ

Вивчення дисципліни «Інформаційне право» складається з 2 змістових модулів:

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. «Загальні поняття інформаційного права»

1. Поняття, сутність, зміст та структура інформаційного права.

Поняття інформаційного права. Функції інформаційного права. Система інформаційного права. Об'єкт та предмет інформаційного права. Система інформаційного права як науки. Інформаційне право як навчальна дисципліна. Методи інформаційного права.

2. Інформаційне суспільство та інформаційна культура.

Виникнення й розвиток інформаційного суспільства. Інформаційні революції людства. Інформаційне суспільство: визначення поняття. Поняття та основи існування інформаційного суспільства. Характерні ознаки інформаційного суспільства. Інформаційна цивілізація. Процес інформатизації. Класифікація та види інформатизації. Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства. «Інформаційна культура» та «культура поведінки у сфері інноваційних відносин». Правова е-культура особистості. Правове забезпечення суспільних інформаційних відносин. Основні завдання правового забезпечення електронно-обчислювальних інформаційних систем. Світові ментальні системи. Фактори, від яких залежить здійснення можливостей права.

3. Джерела інформаційного права. Інформаційні правовідносини.

Види джерел інформаційного права. Структура інформаційного законодавства: інформаційно-правові норми міжнародних актів, інформаційно-правові норми Конституції України, нормативні акти галузі

інформаційного законодавства, інформаційно-правові норми у складі інших галузей права (загальна характеристика). Законодавство про здійснення права на пошук, отримання та споживання інформації. Законодавство про цивільний обіг інформації. Законодавство про формування інформаційних ресурсів, підготовку інформаційних продуктів, надання інформаційних послуг.

4. Державна політика у сфері інформаційної діяльності. Основні засади розвитку інформаційного суспільства.

Процес правового регулювання суспільних інформаційних відносин. Завдання державної політики в галузі інформаційних ресурсів. Інформаційна функція держави. Завдання держави в сфері інформатизації. Поняття державної інформаційної політики та її головні напрямки. Національна програма інформатизації: її зміст та суб'єкти. Види діяльності держави у сфері інформатизації.

5. Правове регулювання доступу до публічної інформації.

Публічна інформація: поняття та правова природа. Види публічної інформації. Режими доступу до публічної інформації. Суб'єкти відносин у сфері доступу до публічної інформації (розпорядники та запитувачі інформації). Реалізація права на доступ до публічної інформації. Активні форми доступу до відкритої публічної інформації. Інформаційний запит як основний інструмент реалізації права особи на доступ до публічної інформації. Інші способи реалізації права особи на доступ до публічної інформації (відвідування засідань органів публічної влади, громадські слухання тощо).

6. Інформація з обмеженим доступом.

Поняття та види інформації з обмеженим доступом. Критерії обмеження доступу до інформації. Конфіденційна інформація: поняття, види. Правове регулювання доступу до конфіденційної інформації. Інформація, яка не може бути віднесена до конфіденційної. Поняття та зміст таємної

інформації. Види таємної інформації: професійна таємниця (лікарська, адвокатська, аудиторська, нотаріальна, сповіді, журналістських джерел), таємниця особистого життя (про стан здоров'я, кореспонденції, усиновлення, заповіту, голосування, таємниця державної реєстрації актів цивільного стану), банківська таємниця, таємниця страхування, таємниця слідства, таємниця нарадчої кімнати, державна таємниця. Порядок доступу до таємної інформації. Службова інформація та її визначення у чинному законодавстві України. Правове регулювання доступу до службової інформації. Інформація, щодо якої не може бути обмежено доступ.

7. Інформаційні права та обов'язки людини і громадянина, суспільства і держави. Правове регулювання інформаційних відносин у сфері персональних даних.

Норми Конституції України, що визначають правовий статус людини і громадянина у сфері інформаційних прав. Міжнародно-правовий стандарт у галузі прав людини. Норми Загальної декларації прав людини, що стосуються інформаційних відносин. Норми Європейської конвенції з прав людини і основоположних свобод, що стосуються інформаційних відносин. Групи конституційних прав і свобод людини і громадянина, які прийнято виділяти згідно з міжнародними стандартами прав людини. Ознаки права на інформацію. Суб'єкти інформаційних відносин, основні елементи інформаційної правосуб'єктності. Спеціальні способи захисту особистих немайнових прав. Визначення поняття «персональні дані». Суб'єкти правовідносин, пов'язаних з персональними даними. Суб'єкти правовідносин, пов'язаних з персональними даними. Обробка персональних даних.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 «Спеціальні засоби доступу до інформації»

8. Правове регулювання інформаційних відносин у сфері масової інформації

Поняття «масова інформація» «інформаційна продукція», «інформаційна послуга» та «інформаційні ресурси». Основні властивості інформаційних ресурсів. Інформація як товар. Бази даних та їх види. Види інформаційних послуг. Політико-правовий контекст діяльності у сфері масової інформації. Поняття масової інформації. Засоби масової інформації. Інформаційна продукція та інформаційна послуга. Заборона цензури. Заборона втручання в професійну діяльність журналістів і засобів масової інформації. Гарантії діяльності засобів масової інформації та журналістів. Акредитація журналістів, працівників засобів масової інформації. Друковані засоби масової інформації (преса). Створення представництв зарубіжних друкованих засобів масової інформації. Видавнича справа. Правовий статус інформаційних агентств. Особливості діяльності журналістів в зоні АТО.

9. Правове регулювання інформаційних відносин у сфері державної таємниці. Правове регулювання інформації в органах державної влади.

Визначення поняття «державна таємниця». Здійснення права власності на секретну інформацію. Інформація у сфері оборони, що належить до державної таємниці. Інформація у сфері економіки, науки і техніки, що належить до державної таємниці. Інформація у сфері зовнішніх відносин, що належить до державної таємниці. Інформація у сфері державної безпеки та охорони правопорядку, що належить до державної таємниці. Інформація, що не належить до державної таємниці. Допуск та доступ до державної таємниці. Відповідність за порушення законодавства про державну таємницю. Інформація в управлінських структурах. Підстави та ознаки класифікації інформації у структурних підрозділах державного апарату. Інформаційна система управління. Інформаційні системи у правоохоронних органах, органах внутрішніх справ. Офіційна інформація органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Інформаційні служби органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

10. Особливості правового регулювання окремих видів інформаційних ресурсів та інформаційних систем.

Національний архівний фонд України. Доступ до архівів України: законодавче забезпечення. Архівні документи. Бібліотечний фонд України. Телебачення, радіомовлення і кінематографія в Україні. Особливості інформаційних правовідносин пов'язаних із функціонування телебачення і радіомовлення. Ліцензування мовлення. Правове регулювання інформаційно-комунікаційних технологій. Основні положення законодавства про інформаційно-комунікаційні технології .

11. Правове регулювання інформаційних відносин у сфері рекламної діяльності та віртуального середовища Інтернет.

Правове регулювання рекламної діяльності. Інформаційна політика держави у сфері реклами. Правовий статус суб'єктів рекламної діяльності в Україні. Реєстрація та ліцензування суб'єктів рекламної діяльності. Особливості рекламування деяких видів товарів. Контроль за дотриманням законодавства про рекламу. Недобросовісна реклама, відповідальність за порушення законодавства про рекламу. Правові проблеми соціальної реклами та її відмежування від інших видів реклами. Правове регулювання політичної реклами в Україні. Основні поняття і принципи, пов'язані з функціонуванням Інтернет, визначені національним законодавством. Правові основи адміністрування домену «UA». Національна програма інформатизації. Національний реєстр електронних інформаційних ресурсів.

12. Електронне урядування в Україні.

Поняття і сутність електронного урядування. Електронний уряд: поняття та зміст. Загальні засади електронного урядування. Основні етапи та передумови запровадження електронного урядування в Україні. Мета, основні цілі та завдання електронного урядування в Україні. Законодавче забезпечення розвитку електронного урядування. Надання адміністративних послуг з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Електронна демократія: поняття та зміст. Переваги електронного урядування для фізичних і юридичних осіб та для органів публічної адміністрації. Світова практика запровадження та функціонування електронного урядування: загальний огляд.

13. Правове регулювання інформаційної безпеки держави.

Поняття та зміст інформаційної безпеки держави. Основні засади інформаційної безпеки України. Інформаційна безпека в системі забезпечення національної безпеки України. Поняття та види життєво-важливих інтересів в інформаційній сфері. Загрози інформаційній безпеці України та їх визначення у Доктрині інформаційної безпеки України. Суб'єкти забезпечення національної інформаційної безпеки, їх завдання та функції. Основні напрями державної політики з питань національної безпеки в інформаційній сфері.

14. Процедури і механізми захисту права особи на інформацію. Юридична відповідальність за порушення законодавства про інформацію.

Поняття і види процедур і механізмів захисту прав суб'єктів інформаційних правовідносин. Форми захисту прав суб'єктів інформаційних правовідносин: поняття, види, засоби здійснення. Особливості використання судової форми захисту прав суб'єктів інформаційних правовідносин. Особливості використання позасудової форми захисту прав суб'єктів інформаційних відносин правовідносин: адміністративні; звернення до органів прокуратури; звернення до органів внутрішніх справ. Правопорушення у інформаційно-правовій сфері як підстава для юридичної відповідальності у інформаційному праві: поняття, ознаки, склад. Юридична відповідальність суб'єктів інформаційних правовідносин: поняття, види.

Цивільно-правова відповідальність за порушення законодавства про інформацію. Дисциплінарна відповідальність за порушення законодавства у інформаційно-правовій сфері. Адміністративно-правова та кримінальна відповідальність за порушення законодавства про інформацію. Звільнення від юридичної відповідальності.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ ДО ЗМІСТОВНОГО МОДУЛЮ 1

Тема 1. Поняття, сутність, зміст та структура інформаційного права

1. Роль інформації в сучасному світі.
2. Юридичні особливості інформації.
3. Інформація як вид власності.
4. Підстави виникнення права власності на інформацію.
5. Інформаційне право як система норм, які регулюють суспільні відносини в інформаційній сфері.
6. Загальна характеристика інформаційно-правових норм.
7. Поняття, зміст, структура інформаційних правовідносин. Класифікація інформаційних правовідносин.
8. Концептуальні підходи щодо формування змісту та структури інформаційного права.
9. Метод правового регулювання.

Тема 2. Інформаційне суспільство та інформаційна культура

1. Стадія інформаційної революції.
2. Економічні, правові та технологічні основи існування інформаційного суспільства.
3. Характерні ознаки інформаційного суспільства.

4. Глобальна та локальна інформаційні цивілізації.
5. Сутність та визначення поняття «інформатизація».
6. Класифікація та види інформатизації.
7. Основні положення Окінавської хартії глобального інформаційного суспільства.
8. «Інформаційна культура» та «культура поведінки у сфері інноваційних відносин»
9. Правова е-культура особистості.
10. Правове забезпечення суспільних інформаційних відносин.
11. Англо-американська та європейська континентальна світові ментальні системи.

Тема 3. Джерела інформаційного права. Інформаційні правовідносини

1. Види джерел інформаційного права.
2. Структура інформаційного законодавства: інформаційно-правові норми міжнародних актів, інформаційно-правові норми Конституції України, нормативні акти галузі інформаційного законодавства, інформаційно-правові норми у складі інших галузей права (загальна характеристика).
3. Інформаційно-правові норми, закріплені в Конституції України. Види актів галузі інформаційного законодавства: акти, які формують систему інформаційного законодавства, та акти, які регулюють окремі напрями згідно із загальними принципами інформаційного права.
4. Законодавство про здійснення права на пошук, отримання та споживання інформації.
5. Законодавство про цивільний обіг інформації. Законодавство про формування інформаційних ресурсів, підготовку інформаційних продуктів, надання інформаційних послуг.
6. Законодавство про створення та застосування інформаційних систем та інших інформаційних технологій.

7. Законодавство про інформаційну безпеку.
8. Законодавство про інтелектуальну власність.
9. Законодавство про авторські та суміжні права.
10. Законодавство про засоби масової інформації.
11. Законодавство про бібліотечну справу, архівні фонди та архіви.
12. Законодавство про державну, комерційну таємницю та персональні дані.
13. Окремі норми інформаційного права у складі нормативно-правових актів інших галузей.
14. Визначення поняття «інформація».
15. Види інформації за порядком доступу (режимом доступу).
16. Національні та електронні інформаційні ресурси.
17. Основні категорії суб'єктів інформаційної сфери.
18. Межі інформаційних прав людини в Україні.
19. Інформаційні права засобів масової інформації в Україні та за їх межами.

Тема 4. Державна політика у сфері інформаційної діяльності. Основні засади розвитку інформаційного суспільства

1. Основні етапи процесу правового регулювання суспільних інформаційних відносин.
2. Завдання державної політики в галузі інформаційних ресурсів.
3. Зміст інформаційної функції держави.
4. Завдання держави в сфері інформатизації.
5. Поняття державної інформаційної політики та її головні напрямки.
6. Зміст та суб'єкти Національної програми інформатизації.
7. Основні види діяльності держави у сфері інформатизації.

Тема 5. Правове регулювання доступу до публічної інформації

1. Публічна інформація: поняття та правова природа.

2. Гарантії та принципи забезпечення права на доступ до публічної інформації.
3. Види публічної інформації.
4. Режими доступу до публічної інформації.
5. Суб'єкти відносин у сфері доступу до публічної інформації (розпорядники та запитувачі інформації).
6. Реалізація права на доступ до публічної інформації.
7. Інформаційний запит як основний інструмент реалізації права особи на доступ до публічної інформації.
8. Інші способи реалізації права особи на доступ до публічної інформації (відвідування засідань органів публічної влади, громадські слухання тощо).
9. Пасивний доступ до публічної інформації: опублікування та розміщення на інтернет-ресурсах нормативно-правової інформації, звітів про роботу, поширення офіційної інформації.
10. Контроль за забезпеченням доступу до публічної інформації.
11. Право на оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників інформації.

Тема 6. Інформація з обмеженим доступом

1. Інформація, інформаційні відносини та інформаційна діяльність.
2. Поняття та види інформації з обмеженим доступом, розмежування видів інформації з обмеженим доступом.
3. Різновиди конфіденційної інформації, особливості їх обігу.
4. Комерційна та банківська таємниці.
5. Адвокатська та нотаріальна таємниця.
6. Захист персональних даних.
7. Таємна та службова інформації.
8. Обіг та охорона таємної та службової інформації.

Тема 7. Інформаційні права та обов'язки людини і громадянина, суспільства і держави. Правове регулювання інформаційних відносин у сфері персональних даних.

1. Норми Конституції України, що визначають правовий статус людини і громадянина у сфері інформаційних прав.
2. Міжнародно-правовий стандарт у галузі прав людини.
3. Норми Загальної декларації прав людини, що стосуються інформаційних відносин.
4. Норми Європейської конвенції з прав людини і основоположних свобод, що стосуються інформаційних відносин.
5. Групи конституційних прав і свобод людини і громадянина, які прийнято виділяти згідно з міжнародними стандартами прав людини.
6. Ознаки права на інформацію.
7. Суб'єкти інформаційних відносин, основні елементи інформаційної правосуб'єктності.
8. Спеціальні способи захисту особистих немайнових прав. Визначення поняття «персональні дані».
9. Суб'єкти правовідносин, пов'язаних з персональними даними.
10. Суб'єкти правовідносин, пов'язаних з персональними даними.
11. Обробка персональних даних..

Тема 8. Правове регулювання інформаційних відносин у сфері масової інформації

1. Правовий статус журналіста.
2. Загальна характеристика міжнародних актів у сфері журналістської етики.
3. Міждержавне співробітництво у сфері масової інформації.
4. Відповідальність за порушення законодавства про засоби масової інформації.
5. Державна підтримка засобів масової інформації в Україні.

6. Правові засади висвітлення діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування засобів масової інформації в Україні.
7. Опублікування в засобах масової інформації нормативних правових актів.
8. Особливості регулювання інформаційних відносин, що виникають у діяльності друкованої преси й електронних засобів масової інформації.
9. Засоби масової інформації та Інтернет.
10. Процедура реєстрації друкованих засобів масової інформації в Україні.
11. Державна підтримка засобів масової інформації та соціальний захист журналістів.
12. Поняття і особливості створення та реєстрації інформаційних агентств. Створення і поширення продукції інформаційного агентства.
13. Структура національного телебачення і радіомовлення України.
14. Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення.
15. Ліцензування мовлення. Права і обов'язки телерадіоорганізацій, їх працівників, телеглядачів і радіослухачів.
16. Організаційні засади кінематографії, створення і розповсюдження фільмів. Права й обов'язки засобів масової інформації з позицій державної (національної) безпеки.
17. Межі державного контролю за діяльністю засобів масової інформації.

Тема 9. Правове регулювання інформаційних відносин у сфері державної таємниці. Правове регулювання інформації в органах державної влади

1. Визначення поняття «державна таємниця».
2. Віднесення інформації до державної таємниці.
3. Здійснення права власності на секретну інформацію.

4. Інформація у сфері оборони, що належить до державної таємниці.
5. Інформація у сфері економіки, науки і техніки, що належить до державної таємниці.
6. Інформація у сфері зовнішніх відносин, що належить до державної таємниці.
7. Інформація у сфері державної безпеки та охорони правопорядку, що належить до державної таємниці.
8. Інформація, що не належить до державної таємниці.
9. Допуск та доступ до державної таємниці.
10. Відповідність за порушення законодавства про державну таємницю.
11. Властивості інформації в управлінських структурах. Підстави та ознаки класифікації інформації у структурних підрозділах державного апарату.
12. Основні ознаки інформації у структурних підрозділах органу управління. Інформаційна система управління.
13. Інформаційні системи у правоохоронних органах, органах внутрішніх справ.
14. Офіційна інформація органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Тема 10. Особливості правового регулювання окремих видів інформаційних ресурсів та інформаційних систем

1. Національний архівний фонд України.
2. Доступ до архівів України: законодавче забезпечення.
3. Архівні документи.
4. Бібліотечний фонд України.
5. Телебачення, радіомовлення і кінематографія в Україні.
6. Особливості інформаційних правовідносин пов'язаних із функціонування телебачення і радіомовлення.

7. Ліцензування мовлення.
8. Правове регулювання інформаційно-комунікаційних технологій.
9. Основні положення законодавства про інформаційно-комунікаційні технології.

Тема 11. Правове регулювання інформаційних відносин у сфері рекламної діяльності та віртуального середовища Інтернет

1. Поняття та принципи рекламної діяльності, її правове регулювання.
2. Державне управління рекламною діяльністю в Україні, інформаційна політика держави у сфері реклами.
3. Правовий статус суб'єктів рекламної діяльності в Україні, види суб'єктів рекламної діяльності.
4. Реєстрація та ліцензування суб'єктів рекламної діяльності.
5. Особливості правового регулювання господарської діяльності суб'єктів рекламної діяльності Законодавчі вимоги щодо реклами.
6. Особливості рекламування деяких видів товарів.
7. Контроль за дотриманням законодавства про рекламу.
8. Правові проблеми соціальної реклами та її відмежування від інших видів реклами.
9. Правове регулювання політичної реклами в Україні.
10. Основні поняття і принципи, пов'язані з функціонуванням Інтернет, визначені національним законодавством.
11. Суб'єкти і об'єкти правовідносин, які виникають щодо функціонування Інтернет.
12. Правові основи адміністрування домену «UA».
13. Декларація Ради Європи «Про свободу спілкування в Інтернет». Національна програма інформатизації. Національний реєстр електронних інформаційних ресурсів.

Тема 12. Електронне урядування в Україні.

1. Природа концепції інформаційного суспільства.
2. Поняття та характерні риси інформаційного суспільства.
3. Інформатизація та інформаційна інфраструктура.
4. Електронна економіка.
5. Електронна демократія.
6. Електронне урядування.
7. Електронна освіта, культура та медицина.
8. Етапи та основні напрями реалізації Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні.

Тема 13. Правове регулювання інформаційної безпеки держави

1. Поняття та зміст інформаційної безпеки держави.
2. Основні засади інформаційної безпеки України.
3. Інформаційна безпека в системі забезпечення національної безпеки України.
4. Поняття та види життєво-важливих інтересів в інформаційній сфері.
5. Загрози інформаційній безпеці України та їх визначення у Доктрині інформаційної безпеки України.
6. Суб'єкти забезпечення національної інформаційної безпеки, їх завдання та функції.
7. Основні напрями державної політики з питань національної безпеки в інформаційній сфері.

Тема 14. Процедури і механізми захисту права особи на інформацію. Юридична відповідальність за порушення законодавства про інформацію

1. Загальні засади інституту державної таємниці.
2. Охорона державної таємниці та доступ громадян до інформації, що становить державну таємницю.

3. Поняття відповідальності. Загальні підстави для притягнення до відповідальності.
4. Кримінальна відповідальність за порушення інформаційного законодавства, її види.
5. Адміністративна відповідальність за порушення інформаційного законодавства, її види.
6. Цивільно-правова відповідальність за порушення інформаційного законодавства.
7. Дисциплінарна відповідальність за порушення інформаційного законодавства.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Теоретичні завдання:

1. Аспекти інформаційних правовідносин щодо провідних галузей права: конституційного, цивільного, адміністративного, кримінального.
2. Основи інформаційної культури юриста (у формі візуального узагальнення – схема, таблиця, інфографіка тощо).
3. «Інформаційний кодекс: «за» та «проти».

Практичні завдання:

1. «Відкриття ІТ-компанії в Україні».
2. «Юридичні особливості відкриття ІТ-бізнесу в Україні».
3. «Найпоширеніші моделі структурування ІТ-бізнесу в Україні».
4. Проаналізувати можливості Центральної виборчої комісії щодо забезпечення інтерактивного голосування
5. Проаналізувати сайти Кабінету Міністрів України, окремих міністерств, інших центральних органів виконавчої влади (п'яти на вибір) щодо можливостей: – оцінки і контролю їх діяльності з боку суспільства та бізнесу за допомогою технологій електронного урядування; – участі

громадян, громадських організацій та суб'єктів господарювання у формуванні державної політики..

6. Правове регулювання комерційної таємниці.
7. Правове регулювання службової таємниці.
8. Правове регулювання адвокатської таємниці.

Дослідницькі завдання:

1. «Права та обов'язки телерадіоорганізацій, їх працівників, телеглядачів і радіослухачів».
2. «Організаційні засади створення, розповсюдження і демонстрування фільмів»
3. Проаналізуйте «Загрози, чинники та можливі наслідки інформаційній безпеці України

Практичні (кейсові) завдання

1. - Розробити проєкт договору з працівниками компанії «договір про неконкуренцію»;
- 2.- Знайдіть, проаналізуйте і підготуйте аналітичний матеріал про впровадження електронного управління на загальнодержавному або місцевому рівні (Верховної Ради, Президента, Кабінету Міністрів, області, району, міста, організації, на вибір студента, але без збігів).

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА

ІНДИВІДУАЛЬНИХ ТА ГРУПОВИХ ЗАВДАНЬ

1. Пріоритетні напрями розвитку інформаційного права та законодавства в Україні.
2. Місце інформаційного права в системі права України.
3. Структура інформаційного законодавства.
4. Побудова інформаційного суспільства в Україні: нормативна база.
5. Поняття правового режиму інформації та його різновиди.
6. Режим вільного доступу до інформації (загальна характеристика).

7. Особливості реалізації права на доступ до інформації різних видів (до правової інформації, екологічної інформації тощо).
8. Інформаційні права громадян як суб'єктів виборчого процесу.
9. Режим вільного доступу до інформації (загальна характеристика).
10. Особливості реалізації права на доступ до інформації різних видів (до правової інформації, екологічної інформації тощо).
11. Концепція національної програми інформатизації.
12. Основні напрями інформатизації в Україні.
13. Інформатизація та державна інформаційна політика. Правові засади державно інформаційної політики.
14. Заходи щодо реалізації державної інформаційної політики для прискорення розвитку інформаційного суспільства в Україні.
15. Правовий статус державних органів в інформаційній галузі
16. Питання попередження інформаційної війни та інформаційного тероризму в документах ООН.
17. Технічний захист інформації.
18. Ліцензування та державний контроль робіт з технічного та криптографічного захисту інформації.
19. Національна система конфіденційного зв'язку.
20. Функції та повноваження Державної служба спеціального зв'язку та захисту інформації України щодо забезпечення інформаційної безпеки.
21. Принципи міжнародного інформаційного права.
22. Вплив міжнародного права на формування інформаційного права України.
23. Міжнародне співробітництво у сфері інформаційних відносин.
24. Міжнародні договори в сфері інформаційних правовідносин.
25. Міжнародна діяльність України в галузі захисту інформації.

ЗАГАЛЬНИЙ ПЕРЕЛІК КОНТРОЛЬНИХ ПИТАНЬ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Свобода інформації та юридичні рамки свободи інформації.
2. Міжнародні стандарти у інформаційно-правовій сфері.
3. Поняття інформації та законодавчі підходи щодо її визначення.
4. Юридичні особливості та властивості інформації. Мова інформації.
5. Класифікація інформації.
6. Види інформації за чинним законодавством України.
7. Режим доступу до інформації: поняття та види.
8. Поняття, види документа та особливості документованої інформації.
9. Права особи в інформаційно-правовій сфері: поняття, класифікація, загальна характеристика.
10. Право на інформацію та його елементи.
11. Активне і пасивне право на інформацію.
12. Право на захист інформації особистого характеру.
13. Право на захист від нелегального або шкідливого змісту інформації.
14. Право на захист особи, яка оприлюднює інформацію.
15. Гарантії забезпечення прав особи у інформаційно-правовій сфері.
16. Поняття та види публічної інформації.
17. Режими доступу до публічної інформації.
18. Суб'єкти відносин у сфері доступу до публічної інформації.
19. Розпорядники та запитувачі інформації.
20. Порядок доступу до відкритої публічної інформації.
21. Інформаційний запит: вимоги щодо оформлення та порядок подання.

22. Оприлюднення інформації як спосіб забезпечення доступу до публічної інформації.
23. Контроль за забезпеченням доступу до публічної інформації.
24. Право на оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників інформації.
25. Поняття та види інформації з обмеженим доступом.
26. Інформація, щодо якої не може бути обмежено доступ.
27. Критерії обмеження доступу до інформації.
28. Конфіденційна інформація: поняття, види.
29. Інформація, яка не може бути віднесена до конфіденційної.
30. Правове регулювання доступу до конфіденційної інформації.
31. Поняття таємної інформації.
32. Порядок доступу до таємної інформації.
33. Види таємної інформації.
34. Службова інформація та її визначення у чинному законодавстві України.
35. Правове регулювання доступу до службової інформації.
36. Поняття та види інформації про особу.
37. Конфіденційна інформація про особу.
38. Захист конфіденційної інформації про особу як гарантія невтручання в особисте і сімейне життя людини.
39. Персональні дані як вид інформації про особу: поняття та сутність.
40. Критерії визначення якості захисту персональних даних.
41. Суб'єктами відносин, пов'язаних із персональними даними.
42. Правове регулювання доступу до персональних даних.
43. Контроль за додержанням законодавства про захист персональних даних.
44. Поняття та правовий режим статистичної інформації.

45. Інформація про стан довкілля (екологічна інформація): поняття, види, правовий режим.
46. Джерела та гарантії доступу до правової інформації.
47. Доступ до судових рішень.
48. Податкова інформація: поняття та правовий режим.
49. Правове регулювання соціологічної інформації.
50. Поняття та зміст інформації про товар (роботу, послугу).
51. Поняття і сутність електронного урядування.
52. Загальні засади електронного урядування.
53. Законодавче забезпечення розвитку електронного урядування.
54. Поняття, види процедур і механізмів захисту прав суб'єктів інформаційних правовідносин.
55. Форми захисту прав суб'єктів інформаційних правовідносин: поняття, види, засоби здійснення.
56. Судова форма захисту прав суб'єктів інформаційних правовідносин.
57. Юридична відповідальність суб'єктів інформаційних правовідносин: поняття, види.
58. Цивільно-правова відповідальність за порушення законодавства про інформацію.
59. Адміністративно-правова відповідальність за порушення законодавства про інформацію.
60. Кримінальна відповідальність за порушення законодавства про інформацію

ТЕМИ ДЛЯ ЕСЕ

1. Поняття та сутність інформаційних ресурсів.
2. Поняття та сутність Інтернет-правовідносин.
3. Правовий режим податкової інформації.

4. Правовий режим статистичної інформації.
5. Правовий режим соціологічної інформації.
6. Інформаційні ресурси та інформаційні продукти.
7. Право власності на інформацію: проблеми і практика забезпечення.
8. Телекомунікаційна мережа та види електронних інформаційних ресурсів.
9. Правові засади охорони банківської таємниці в Україні.
10. Правові засади охорони персональних даних в Україні.
11. Визначення таємної інформації та правовий статус державної таємниці в Україні.
12. Національна система конфіденційного зв'язку.
13. Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України.
14. Ретроспективний аналіз розвитку законодавства про захист персональних даних в Україні.
15. Порівняльна характеристика законодавства про захист персональних даних в Україні та країнах Західної Європи і США.
16. Проблемні питання повідомлення Уповноваженого ВРУ з прав людини про обробку персональних даних.
17. Порушення законодавства про захист персональних даних під час виборчих кампаній.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Поняття інформаційного права як галузі права.
2. Концептуальні підходи до формування змісту інформаційного права.
3. Предмет і методи інформаційного права.
4. Принципи інформаційного права.
5. Джерела інформаційного права.

6. Система інформаційного права.
7. Місце інформаційного права в юридичній науці. Міжгалузевий зв'язок інформаційного права.
8. Структура науки і навчальної дисципліни "Інформаційне право".
9. Інформаційне суспільство та інформаційна цивілізація: поняття, позитивні і негативні сторони.
10. Поняття та сутність інформатизації.
11. Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні.
12. Інформаційна політика на сучасному етапі.
13. Інформаційна безпека: поняття, види.
14. Поняття інформаційної культури. Основи інформаційної культури юриста.
15. Поняття інформаційних правовідносин та їхній зміст.
16. Предмет і об'єкти інформаційних правовідносин
17. Поняття, правові ознаки та види інформації.
18. Правовий статус інформації як об'єкта цивільних прав.
19. Інформація як об'єкт права власності
20. Зміст суб'єктивного права на інформацію.
21. Суб'єкти інформаційних правовідносин.
22. Класифікація інформаційних правовідносин.
23. Поняття інформаційної діяльності.
24. Основні напрями інформаційної діяльності.
25. Види інформаційної діяльності
26. Інформаційна діяльність органів державної влади.
27. Висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні.
28. Друковані ЗМІ (преса) в Україні: правовий статус, державна реєстрація.
29. Державна підтримка та соціальний захист журналістів.

30. Інформаційні агентства: поняття, особливості створення та реєстрації, створення й поширення їхньої продукції.

31. Бібліотечна діяльність в Україні: загальні засади, бібліотечна система, права та обов'язки читачів.

32. Архівна діяльність в Україні: Національний архівний фонд та система архівних установ.

33. Видавнича справа в Україні: організація, суб'єкти, об'єкти.

34. Державна реєстрація суб'єктів видавничої справи.

35. Правове регулювання державної статистики в Україні

36. Електронний документ та електронний документообіг: поняття, правовий статус та організація.

37. Електронне урядування та електронний уряд: поняття, принципи.

38. Телекомунікації та телекомунікаційні послуги: поняття, призначення, державне управління та державне регулювання у сфері телекомунікацій.

39. Права та обов'язки споживачів, операторів та провайдерів телекомунікаційних послуг.

40. Особливості розвитку національної складової глобальної мережі Інтернет.

41. Поняття та види інформації з обмеженим доступом

42. Правовий статус та зміст інформації з обмеженим доступом про особу. Захист персональних даних

43. Захист конфіденційної інформації, що є власністю держави (службової інформації)

44. Державна таємниця в Україні: поняття та ознаки.

45. Інформація, що може бути віднесена до державної таємниці

46. Охорона державної таємниці та повноваження органів, що її забезпечують.

47. Поняття допуску та доступу до державної таємниці.

48. Правові основи захисту комерційної таємниці.
49. Поняття та зміст банківської таємниці.
50. Поняття та види правопорушень в інформаційній сфері.
51. Цивільні правопорушення в інформаційній сфері.
52. Дисциплінарна відповідальність у сфері інформаційних правовідносин
53. Адміністративна відповідальність за правопорушення в інформаційній сфері.
54. Кримінальна відповідальність за злочини в інформаційній сфері.
55. Санкції інформаційного права, що містяться в окремих актах законодавства України

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова література

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 року // ВВР. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Кодекси України. У 2-х томах / Відп. ред. Ф. Г. Бурчак. – К.: Ін Юре, 1997. – Том 1. – С. 359-501.
3. Кримінальний кодекс України, прийнятий Верховною Радою України 05.04.2001 року // ВВР. – 2001. – № 25-26. – Ст. 131.
4. Кримінально-процесуальний кодекс України Верховною Радою України 13.04.2012 року // ВВР. – 2013. -№ 9-10, № 11-12, № 13, ст.88
5. Сімейний кодекс України, прийнятий Верховною Радою України 10.01.2002 р. // ВВР. – 2002. – N 21. – Ст. 135.
6. Цивільний кодекс України, прийнятий Верховною Радою України 16.01.2003 року // ВВР. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.
7. Цивільно процесуальний кодекс, прийнятий Верховною Радою України 18.03.2004 // ВВР.- 2004. - № 40-41,42. – Ст.492

8. Податковий кодекс України, прийнятий Верховною Радою України 2.12.2010 року // ВВР. – 2010. – № 13-17. – Ст. 112.
9. Про авторське та суміжні права: Закон України від 17.07.2001 р. // ВВР. – 2001. – №13. – Ст.64.
10. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 5 липня 2012 р. № 5076-VI// ВВР. – 2012. – №27. – Ст. 2822.
11. Про банки та банківську діяльність: Закон України від 7.12.2000р. № 2121-III // ВВР. – 2000. – №5-6. – Ст.30.
12. Про бібліотеки та бібліотечну справу Закон України від 27.01.95р. // ВВР. – 1995. – №3. – Ст.45.
13. Про видавничу справу: Закон України від // ВВР. – 1997. №32. – ст. 206.
14. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 р. // ВВР. – 2018. – № 31. – Ст. 241.
15. Про державну геологічну службу України: Закон України від 4.11.1999 року // ВВР. – 1999. – № 51. – Ст. 456.
16. Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів: Закон України // ВВР. – 1997. – № 50. – Ст. 302.
17. Про державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації: Закон України від // ВВР. – 2006. №30. – ст. 258.
18. Про державну статистику: Закон України від // ВВР. – 1992. №43. – ст. 608.
19. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 р. // ВВР. – 1994. – № 16. – Ст. 93.
20. Про деякі питання захисту інформації, охорона якої забезпечується державою: Постанова Кабінету Міністрів від 13.03.2002 р. // ОВУ. – 2002. – № 11. – 29 березня. – Ст. 515.
21. Про Доктрину інформаційної безпеки України : Указ Президента від 08.07.2009 № 514/2009// ОВУ. – 2009. – № 52. – Ст. 1783. – Ст. 7.

22. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон України // ВВР. – 1993. – № 1. – Ст. 1.
23. Про електронний довірчі послуги: Закон України від 5.10.2017 р. // ВВР. – 2017. – № 45. – Ст. 400.
24. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 р. // ВВР. – 2003. – № 36. – Ст. 275.
25. Про захист інформації в автоматизованих системах: Закон України від 5.07.1994 р. // ВВР. – 1994. – № 31. – Ст. 286.
26. Про захист суспільної моралі. Закон України від 20.11.2003 р. // ВВР. – 2004. – № 14. – Ст. 172.
27. Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи “Електронний Уряд”: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2003 р. // ОВУ. – 2003. – № 9. – Ст. 378.
28. Про телекомунікації: Закон України // ВВР. – 2004. – №12. – Ст.155.
29. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996р. // ВВР. – 1996. – №47. – Ст.256.
30. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. // ВВР. – 2011. – №32. – Ст. 314.
31. Про інформаційні агентства: Закон України // ВВР. – 1995. – № 13. – Ст. 83.
32. Про інформацію: Закон України від 2.10.1992 р. // ВВР. – 1992. – №48. – Ст. 650.
33. Про кінематографію: Закон України від// ВВР. – 1998. – №22. – Ст. 114.
34. Про контррозвідувальну діяльність. Закон України від 26 грудня 2002 р. // ВВР. – 2003. – №12. – Ст. 89.
35. Про Концепцію Національної програми інформатизації: Закон України від 4.02.1998 р. // ВВР. - 1998.- N 27-28.- ст.182.

36. Про лікарські засоби: Закон України від 4.04.1996 року // ВВР. – 1996. – № 22. – Ст. 86.

37. Про науково-технічну інформацію: Закон України від 25.06.1993 р. // ВВР. – 1993. – № 33. – Ст. 345.

Допоміжна

18. Ботвінкін О. Розвиток правового забезпечення інституту конфіденційної інформації, що є власністю держави / Олександр Ботвінкін // Юридичний журнал. – 2006. - № 12.

19. Братель О. Поняття та зміст доктрини інформаційної безпеки / О. Братель // Право України. – 2006. – № 5. – С. 36-40.

20. Брижко В.М., Швець М.Я., Цимбалюк В.С. Е – боротьба в інформаційних війнах та інформаційне право: Монографія / В.М. Брижко, М.Я. Швець, В.С. Цимбалюк; За ред.. д.е.н. М. Швеця. – К.: НДЦПІ АПрН України, 2007 р. – 234 с. // www.bod.kiev.ua

21. Гевлич А., Селіванов В. Державна політика України у сфері захисту персональних даних: міжнародно-правовий аспект // Право України. – 2016. – № 1. – С. 58.

22. Гринович А. А. Електронний цифровий підпис: особливості переваги та проблеми / А. А. Гринович, Г. В. Пухальська [Електронний ресурс]
http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Vchnu/Ekon/2009_2/zmist.files/05.pdf.

23. Коробкова Н. Правове регулювання медичної таємниці / Коробкова Н. // Підприємництво, господарство і право. – 2005. – № 4. – С. 8-11.

24. Костецька Т.А. Право на інформацію в Україні / Т.А. Костецька ; НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького. Вища школа права. – К., 1998. – 39 с.

25. Коташевська Т. Презумпція недостовірності поширення негативної інформації / Т. Коташевська [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=3382>.

26. Котюжинська Т. Право на інформацію – зміни необхідні / Т. Котюжинська [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=3308>.

27. Кравчук О. Поняття та правовий статус засобів масової інформації України / Кравчук О. // Право України. – 2005. – № 5. – С. 125.

28. Марущак А.І. Доступ до інформації: питання правового регулювання / А.І. Марущак // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2006. – № 1 – С. 35-41.

29. Марущак А. І. Інформаційне право України : Підручник. – К. : Дакор, 2011. – 456 с.

30. Марущак А.І. Інформаційне право: Доступ до інформації: Навчальний посібник / А.І. Марущак. – К.: КНТ, 2007. - 532 с.

31. Марущак А.І. Суспільна значимість як підстава поширення інформації з обмеженим доступом / А.І. Марущак, І.П. Касперський // Право України. – 2006. – №4.– С. 107-110.

32. Марущак А. Як структурувати інформацію, що належить ЗМІ / Анатолій Марущак [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://telekritika.kiev.ua/yuridichna-consultaciya/2008-08-01/39802>.

33. Куліш А.М., Кобзева Т.А., Шапіро В.С. Інформаційне право України : навч.посіб. Суми:Сумський державний університет, 2016. 108 с.

34. Каткова Т. Г. Інформаційне право. Практикум : навч. посіб. Харків : Право, 2019. 108 с.

35. Сорока Н. Є. Авторське право і суміжні права в інформаційному суспільстві: європейський досвід: монографія. Харків : Право, 2019. 334 с.

Інтернет-ресурси:

Вищі та центральні органи державної влади України:

1. <http://www.president.gov.ua/> Офіційне інтернет-представництво Президента України
2. <http://portal.rada.gov.ua/> Офіційний веб-сайт Верховної Ради України
3. <http://www.kmu.gov.ua/> Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України (Урядовий портал)
4. <http://www.ccu.gov.ua/> Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України
5. <http://www.scourt.gov.ua/> Інформаційний сервер Верховного Суду України
6. <http://www.gp.gov.ua/> Офіційний інтернет-портал Генеральної прокуратури України
7. <http://www.mvs.gov.ua/> Офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України
8. <http://www.minjust.gov.ua/> Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України
9. <http://www.mon.gov.ua/> Офіційний веб-сайт Міністерства освіти та науки України
10. <http://www.ukrstat.gov.ua/> Офіційний веб-сайт Державного комітету статистики України

Бази нормативно-правових актів України:

11. <http://zakon.rada.gov.ua/> Законодавство України на офіційному веб-сайті Верховної Ради України
12. <http://search.ligazakon.ua/> Портал ЛІГА:ЗАКОН
13. <http://www.nau.kiev.ua/> Правові системи НаУ

14. <http://uazakon.com/> Інформаційно-правовий портал Закони України
15. <http://www.gdo.kiev.ua/> Офіційний вісник України
16. <http://www.reyestr.court.gov.ua/> Єдиний державний реєстр судових рішень

Бібліотеки:

17. <http://www.nbuv.gov.ua/> Найбільша бібліотека України імені В.І. Вернадського
18. <http://www.nplu.org/> Національна Парламентська бібліотека України
19. <http://www.library.lviv.ua/> Львівська національна наукова бібліотека України імені В.Стефаника
20. <http://www.odnb.odessa.ua/> Одеська державна наукова бібліотека ім. М.Горького
21. <http://korolenko.kharkov.com/> Харківська державна наукова бібліотека імені В.Г. Короленка
22. <http://www.zounb.zp.ua/> Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека імені О.М. Горького
23. <http://www.library.yale.edu/> Бібліотека Єльського університету

Методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Право соціального захисту» для організації аудиторної та позааудиторної роботи здобувачів вищої освіти

Малишко Інна Володимирівна

Комп'ютерний набір: Малишко І.В.

Здано до складання   Підписано до друку
Формат 60×84   Ум. друк. арк.   Тираж .   Зам.   Ціна
Сектор оперативної поліграфії РВІКВ БНАУ 09117,
м. Біла Церква, Соборна площа, 8/1; тел. 3-11-01